

[Hauch.]

under Fødderne paa konservative Vælgere, at de absolut skal hen og stemme for denne Grundlov under Folkeafstemningen. Der er jo nemlig det særegne ved denne Folkeafstemning, at den, der bliver hjemme, ogsaa gør sin Borgerpligt. At den, der stemmer blankt, gør det, er ligetil. Men selv om man intet foretager sig i den foreliggende Situation, saa udebliver Virkningen ikke. Det tror jeg, man skulde have overvejet i Tide. Jeg siger ikke, at man nu skulde overveje det, for jeg anser det i Virkeligheden for haabløst, saadan som man fra Trekantens Side har stillet sig over for Venstre og Venstres Tanker, at der skulde komme noget som helst positivt ud af en Forhandling i et Udvalg, men det vil jo vise sig.

Det radikale Partis Medlemmer her paa Rigsdagen, i hvert Fald i Folketinget, er jo tilsyneladende meget ivrige for den nye Grundlov. Om den nyligt afholdte socialdemokratiske Partikongres skulde have kølnet lidt paa deres Iver, har jeg ikke haft Lejlighed til at iagttage og kan derfor heller ikke udtale mig om. Forholdet mellem de to Regeringspartier er naturligvis sødt og behageligt i det daglige Samarbejde, men hvad man politisk er i Stand til at tjene til Fordel for sine Ideers Sejr ved Gennemførelsen af dette Grundlovsforslag, set fra et radikalt Synspunkt, kan jeg i hvert Fald ikke faa Øje paa, og Taknemmelighed i Form af Indrømmelser over for andre Synspunkter er jo ikke almindeligt anvendt som Betalingsmiddel i Politik. Dersom der ikke kan sættes politisk Magt bag ved den Indflydelse, man ønsker at skaffe for sine Tanker og Ideer, har de meget vanskeligt ved at møde et modtageligt Sind, og det kunde jo godt være, at det radikale Parti inden saa forfærdelig længe vilde komme til at sande Berettigelsen heraf. Man bør næppe se helt bort fra, at radikale Vælgere vil være paa det rene med, at der er andre politiske Partier her paa Rigsdagen, som de er langt mere enige med i adskillige tilgrundliggende Spørgsmaal baade af politisk, folkelig og religiøs Art end netop Socialdemokratiet, som de for Tiden er i politisk Samarbejde med. Jeg skal her nøjes med at nævne den private Ejendomsret, Skolespørgsmaal, Kirkespørgsmaal og Retsspørgsmaal. Man skal derfor ikke være ganske sikker paa, at ikke adskillige radikale Vælgere vil spørge sig selv: Ja, hvad opnaar vi egentlig ved denne Folkeafstemning, dersom vi stemmer ja? Den umiddelbare Følge vil

jo være, at det radikale Parti mister sine Mandater her i Tinget. Det er ikke nogen særlig fjerntliggende Mulighed, at disse Mandater kunde blive en Magtfaktor til Støtte for de Tanker og politiske Ideer, som det radikale Parti nu engang har. Det forekommer mig at være naturligt at have sin Opmærksomhed henvendt paa disse Spørgsmaal; thi det er ikke udelukket, at disse Forhold kan faa afgørende Indflydelse ved Folkeafstemningen, og netop derfor har jeg fundet det rigtigt at anføre dem ved Indledningen til det Arbejde, vi staar over for her i Landstinget med Forfatningssagen.

Jeg skal saa til sidst omtale den Mulighed for en samlet Opræden i Forfatningssagen af de fire store Partier, som man stedse har lyst efter. Jeg har naturligvis paa Forhaand ikke meget Haab om, at det skal føre til noget Resultat, thi man har jo hidtil overhovedet ikke villet høre paa det, Venstre har at fremføre i denne Sag. Jeg har fra Folketingsforhandlingerne erfaret, at man lod yderst forbauset, da Dr. Krag forleden ved tredie Behandling af Forslaget i Folketinget henviste til, at Venstre fra første Færd havde vist Forhandlingsvilje i denne Sag. Man modtog disse Bemærkninger fra Regeringspartiernes og fra Trekantens Side i det hele taget, som om det var noget, man hørte for første Gang, og dog er det ikke vanskeligt at godtgøre, baade igennem Forfatningskommissionens Betænkning og af Venstres Udvalgsbetænkning, hvordan Forholdet ligger.

Ved Grundlovsforslagets tredie Behandling i Folketinget maatte man forudse, at den nye Regeringskoalition, Grundlovs-partierne, vilde give Udtryk for Begejstring og Taknemmelighed for Fællesværket, vilde pege paa, hvad der var opnaaet i Retning af Frihed og Fremskridt, og hvad der var opnaaet i Retning af bedre Vilkaar for det daglige politiske Arbejde her paa Rigsdagen. Med Begejstringen var det imidlertid lidt smaat, et Forhold, der i og for sig er let at forklare, og som jeg ikke skal spille Tiden paa. Af mere Interesse er det at se paa, hvad det var for politiske Fremskridt, der blev draget frem som Resultatet af Arbejdet. Den højtærede Statsminister fremdrog i Dag over for det høje Landsting i Virkeligheden ganske de samme Forhold, som jeg nu kommer til at pege paa i Tilslutning til det, der er blevet fremført i det høje Folketing.

Hvad man i særlig Grad hæftede sig ved, var bl. a. det, at man nu havde op-